

Handläggare
Flor Luna
Telefon: 50824267**Till**
Skärholmens stadsdelsnämnd
2018-11-22

Färdplan för ett Stockholm för Alla

Svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens svar på remissen.

Susanne Leinsköld
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Ärendet innehåller ett yttrande kring förslaget på en *Färdplan för ett Stockholm för alla* som har som syfte att fokusera resurser för att uppnå en socialt hållbar utveckling och mobilisera stadens nämnder och bolagsstyrelser mot *Vision 2040 – Ett Stockholm för alla*. Färdplanen presenterar analyser och strategier samt prioriterade etappmål och åtgärder inom de fyra målområdena uppväxt och utbildning, arbete och företagande, boende och stadsmiljö samt demokrati och trygghet. Färdplanen syftar också till att göra det tydligt för externa aktörer hur staden ser på dessa utmaningar.

Stadsledningskontoret föreslår kommunfullmäktige att kommunstyrelsen beaktar färdplanens innehåll i upprättandet av förslag till budget. Stadsledningskontoret föreslår också att nämnder och bolagsstyrelser får i uppdrag att arbeta i färdplanens riktning och beakta förslagen i sin verksamhetsplanering.

Förvaltningens synpunkter fokuseras i stora drag på att instämma i vikten av tillämpning av färdplanens rekommendationer inom ordinarie rapportsystemet. Förvaltningen lyfter också behovet av samverkansformer mellan stadens olika verksamheter och förvaltningar för att gynna effektivare och välförankrade insatser

som också är baserad på bredare kunskap och erfarenhet. Förvaltningen anser att en tydlig styrning behöver tillämpas kring lokalt arbete i samverkan eftersom det inte faller naturligt i stupröriga verksamheter och kräver mer arbete.

Många av färdplanens rekommendationer och åtgärder genomförs redan genom det lokala utvecklingsarbetet och andra projekt. Insikter kring det arbete och specifika punkter kring vägval och etappmål beskrivs i detalj under rubriken Förvaltningens synpunkter och förslag.

Bakgrund

En remiss har inkommit till förvaltningen från kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm med ett förslag på en *Färdplan för ett Stockholm för alla*. Färdplanens syfte är att fokusera resurser för att uppnå en socialt hållbar utveckling och mobilisera stadens nämnder och bolagsstyrelser mot *Vision 2040 – Ett Stockholm för alla*.

Ärendet

Den föreslagna färdplanen preciserar hur staden på medellång sikt bör fokusera resurser för att uppnå en socialt hållbar utveckling och stärka styrningen mot Vision 2040. Färdplanen är indelad i fyra målområden som motsvarar de utvecklingsområden utifrån vilka Vision 2040 liksom inriktningsmål och verksamhetsmål i kommunfullmäktiges budget 2015–2018 samt den sociala hållbarhetskommisionen organiserades. Målområden täcker väsentliga livsområden eller faktorer som är grundläggande för människors utveckling, hälsa och livschanser och listas nedan.

- Uppväxt och utbildning
- Arbete och företagande
- Boende och stadsmiljö
- Demokrati och trygghet

För att stärka styrningen mot *Vision 2040 – Ett Stockholm för alla* identifierar färdplanen strategier och etappmål, som kan mobilisera stadens nämnder och bolagsstyrelser på medellång sikt. Färdplanen syftar också till att göra det tydligt för externa aktörer hur staden ser på utmaningarna och vad som är prioriterat att samlas kring för att främja en socialt hållbar utveckling.

Alla stadens nämnder och bolagsstyrelser föreslås få i uppdrag att arbeta i färdplanens riktning och beakta underlaget i sina

verksamhetsplaner. Det föreslås också att färdplanen ges en stark ställning som underlag för prioriteringar i budget.

Färdplanen rymmer förslag till prioriterade etappmål för varje utvecklingsområde. Både mål och strategier har ett längre perspektiv än budgetens ettåriga, men kortare än till år 2040 för att på medellång sikt stärka och ge ledning till arbetet med en socialt hållbar utveckling i Stockholm. Beträffande en mer exakt nivå och tidpunkt för måluppfyllelse planeras ett fortsatt utvecklingsarbete.

Uppväxt och utbildning

En avslutad gymnasieexamen identifieras som en miniminivå på Stockholms arbetsmarknad och en viktig förutsättning för goda livsvillkor genom hela livet. För att nå dit behöver eleverna lämna årskurs nio med behörighet att söka till gymnasiet. Därför identifieras följande etappmål:

- Andel av eleverna i årskurs 9 i Stockholms stads grundskolor som har behörighet till nationella program i gymnasieskolan ökar.

Prioriterade strategier inom uppväxt och utbildning:

- Prioritera tidiga och förebyggande insatser till utsatta barn och deras familjer
- Öka deltagandet och stärk likvärdigheten i förskolan
- Minska skolsegregationen genom att främja en socialt blandad elevsammansättning
- Förebygg skolmisslyckanden och öka likvärdigheten mellan skolor
- Utveckla det kollegiala lärandet och ledarskapet vid stadens skolor
- Tillhandahåll ett bredare och mera tillgängligt fritidsutbud för att nå fler unga.

Arbete och företagande

Unga i hela staden behöver ha möjligheter att arbeta eller studera för att etablera sig på arbetsmarknaden och öka sina chanser till välbefinnande och hälsa. Fokus behöver därför läggas på den grupp som inte gör någotdera.

- Andelen unga som varken arbetar eller studerar har tydligt minskat.

Prioriterade strategier inom arbete och företagande:

- Få fler kortutbildade att fullfölja en väl anpassad vuxenutbildning
- Stärk kopplingen mellan skola och arbets- och samhällsliv
- Underlätta inträdet till arbetslivet genom riktade stödinsatser samt arbetsmarknads- och yrkesutbildningar
- Stockholms stad som arbetsgivare ska främja ett inkluderande arbetsliv
- Stärk samverkan med privat näringsliv i arbetet med svaga grupper etablering på arbetsmarknaden
- Utveckla förutsättningarna för företagande i ytterstaden

Boende och stadsmiljö

Förutsättningarna för kultur- och idrottssatsningar, arbetsplatser och företagande, utbildning och service i stadens yttre delar förstärks av ett ökat bostadsbyggande i fokusområden och med strategiska samband. Detta identifieras som en viktig del i arbetet med att skapa en mer sammanhållen och hållbar stad. Följande etappmål identifieras.

- En ökad andel av bostadsbyggandet har skett i översiktsplanens fokusområden och strategiska samband.

En bättre balans i staden avseende dagbefolkning, service och företagande ska finnas i stadens alla delar. I nu läget är arbetsplatser inte jämnt fördelade över staden till ytterstadens nackdel. Det innebär att dagbefolkningen liksom underlag för lokal handel och företagande blir snedfördelad inom staden. Följande etappmål har identifierats.

- Fler arbetsplatser har tillkommit i ytterstaden.

Prioriterade strategier inom boende och stadsmiljö:

- Öka tillgången till bostäder för resurssvaga hushåll
- Främja socialt blandade bostadsområden
- Fokusera resurser och samla kraft kring fokusområden och strategiska samband
- Säkerställ en väl gestaltad och omhändertagen stadsmiljö i hela staden
- Använd mark- och planprocessen för att aktivt främja socialt värdeskapande

Demokrati och trygghet

Tillit är avgörande för en stark demokrati, delaktighet och invånarnas välbefinnande. Förtroendet för offentliga institutioner är också viktigt för ett välfungerande samhälle och förstärker stadens legitimitet. Därför behöver alla stadens förvaltningar och bolag sträva mot ett ökat förtroende från medborgarna. Följande två etappmål identifieras.

- Andelen stockholmare som känner sig otrygga i sitt bostadsområde minskar
- Andelen stockholmare som har lågt förtroende för stadsdelsnämnden minskar

Prioriterade strategier inom demokrati och trygghet:

- Stärk civilsamhällets möjligheter att vara en kraft för demokratisk förankring och lokal utveckling
- Fördjupa dialogen med medborgare och främja ett jämlikt medskapande
- Säkerställ ett tillitsfullt bemötande i kontakten med medborgare och brukare
- Stärk det systematiska arbetet mot diskriminering
- Rikta tidiga sociala insatser till unga i riskzonen för kriminalitet
- Främja trygghet i det offentliga rummet genom brottspreventiva åtgärder

Jämställdhetsanalys

Ärendet berör kvinnor och män, pojkar och flickor. Förvaltningen gör ingen jämställdhetsanalys med hänvisning till att en övergripande analys inte är möjlig för förvaltningen att göra för förslaget.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Stadsutveckling och medborgarservice.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till de strategier och etappmål som *Färdplan för ett Stockholm för alla* presenterar och menar att Skärholmen är ett område som har stora utmaningar men också betydande möjligheter att bidra till att jämna ut skillnader i livsvillkor i staden. Generella synpunkter angående arbetet presenteras i följande rader.

Som det framgår av strategin för tillämpning av färdplanens rekommendationer, föreslås föreslagna strategier och etappmålen integreras i stadens budgetprocess och respektive förvaltnings verksamhetsplan. Förvaltningen instämmer i att detta underlättar förankringen till stadens olika verksamheter. Att dessa kan följas upp inom ordinarie rapportsystemet är effektivt. Samtidigt vill förvaltningen lyfta vikten av samverkansformer mellan stadens olika verksamheter och förvaltningar för att få en effektivare tillämpning av mål och strategier.

Förvaltningen vill lyfta behovet av att beakta folkhälsoperspektivet i färdplanens förslag på etappmål och vägval. Det låga ohälsotalet i ytterstadsdelar är en viktig aspekt som drabbar Skärholmens medborgare i alla åldrar. Förvaltningen instämmer med färdplanen i betydelsen som fritiden har för ungdomar men också för andra åldersgrupper. Socioekonomiska förutsättningar kopplat till låg utbildningsnivå är, enligt Skillnadernas Stockholm, de faktorer som bäst förklarar skillnaderna i ohälsotal mellan stadsdelar. Därför anser förvaltningen att resurser på att förbättra och utöka tillgången till meningsfullt fritidsutbud i ytterstadens stadsdelar, där socio-ekonomisk svaga hushåll bor med fokus på alla åldrar, är viktigt.

Beträffande färdplanens olika förslag till vägval anser förvaltningen att mycket arbete redan pågår som möter många av de behov som lyfts i färdplanen. Specifika synpunkter på hållbarhetskommisionens rapport presenteras i följande rader.

Uppväxt och utbildning.

Förvaltningen ställer sig bakom föreslagna strategier för att minska antalet unga i utanförskap samt förbättra deras möjligheter att få ett arbete. Förvaltningen instämmer även kring vikten av att antalet elever i årskurs 9 som har behörighet till nationella program i gymnasieskolan behöver öka.

4.5 vägval I. Prioritera tidiga och förebyggande insatser till utsatta barn och deras familjer.

Förvaltningen har ett utvecklat samarbete mellan socialtjänst, skola och förskola. Även en satsning på familjecentraler är under utveckling. Förvaltningen har som ambition att fortsätta arbetet och utvecklingen av sådana tidiga förebyggande insatser.

Förvaltningen ser en ökning i antal barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden inom SHIS (Stiftelsen hotellhem i Stockholm)

samt på hotell och vandrarhem. Förvaltningen anser att förstärkt fokus kring denna utmaning behövs inom arbete med tidiga förebyggande insatser till utsatta barn och deras familjer.

4.5 vägval II. Öka deltagandet och stärka likvärdigheten i förskolan.

Förvaltningen instämmer i betydelsen av barns deltagande på förskolan framför allt för barn i socioekonomiskt svaga områden. Förvaltningen vill också lyfta vikten av uppföljning av närvaro hos de barn som är inskrivna i förskolan. Skolplattformen genom NFS (Närvaro Frånvaro System) har möjliggjort bättre uppföljning.

Färdplanen lyfter introduktionsförskolan som exempel på bra verksamhet. Förvaltningens introduktionsförskola visar redan positiva resultat. I dag är femton barn inskrivna på förskoleverksamhet som ett resultat av föräldrars deltagande på introduktionsförskola i Skärholmen. Förvaltningen har därför som ambition att fortsätta arbete med introduktionsförskolan.

Färdplanen lyfter även behovet av att fördela resurser för att ge möjlighet till förskolor med större sociala utmaningar att kompensera för barnens ojämlika förutsättningar. Förvaltningen delar färdplanens syn på vikten av det behovet och efterfrågar fortsatt arbete kring utformning av hur en sådan insats skulle kunna se ut.

En stor utmaning i de kommunala förskoleverksamheterna är att det finns för få förskollärare att tillgå. Det finns ett behov av att arbeta med att behålla rekryterade förskollärare och barnskötare. Förvaltningen vill lyfta betydelsen av kompetensutvecklingsplanen och en bra introduktion för nyanställda som särskilt viktiga komponenter.

4.5 vägval VI. Tillhandahålla ett bredare och mer tillgängligt fritidsutbud för att nå fler unga.

Förvaltningen instämmer i att utanförskap och andra sociala skillnader förstärks av begränsade möjligheter till rekreation och en meningsfull fritid. Fritiden identifieras av ungdomar i Stockholm som den komponent som ger mest mening i livet enligt undersökningen Ungas livsstil. Skillnaderna i nyttjandet av stadens utbud av fritidsaktiviteter är markanta mellan olika socioekonomiska grupper samt mellan kön och olika stadsdelar.

Förvaltningen, i samarbete med berörda förvaltningar har redan mycket arbete på gång. Allt från insatser för att utveckla mer

attraktiva miljöer för spontan- och organiserad idrott till utveckling av kulturella aktiviteter i Vårbergs centrum för att öka deltagandet av kvinnor och barn. Sådana insatser behöver fortsatt stöd från staden, helst i samverkan både inom staden och med andra aktörer.

Arbete och företagande.

Förvaltningen ställer sig bakom föreslagna strategier för att förbättra möjligheter att arbeta eller studera för grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden. Förvaltningen instämmer i att ett starkt fokus behöver läggas på ungdomar som inte arbetar eller studerar.

Samtidigt vill förvaltningen lyfta behovet av att fortsätta arbetet med kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Förutom Skärholmen finns det andra stadsdelar som har samma utmaningar och som behöver fortsatt speciellt fokus på kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden.

5.3 vägval V. Stärka samverkan med privat näringsliv i arbetet med svaga grupper etablering på arbetsmarknaden.

Färdplanen lyfter vikten av att arbeta på lokal nivå med kompetensförsörjningsinsatser utifrån företagens perspektiv och behov, genom exempelvis informationsinsatser och partnerskap. Förvaltningen välkomnar detta förslag.

Samarbetsytor är redan på plats med arbetsmarknadsförvaltningen. Arbete kring framtagande av skraddarsydda utbildningar inom olika bristyrken är på gång. Under 2017 tog Skärholmens fastighetsägarförening i samverkan med Jobbtorg exempelvis fram en utbildning till fastighetsskötare som erbjöds deltagare på jobbtorg. Sådana insatser behöver fortsatt utvecklas.

5.3 vägval VI. Utveckla förutsättningarna för företagande i ytterstaden.

Förvaltningen instämmer om vikten av en bättre samordning av lokaler för småföretagare i stadens fastighetsbestånd samt av att beakta företagarperspektivet i stadens strategiska trygghetsarbete. Förvaltningen har positiva erfarenheter av samarbete med företagare och centrumägare inom ramen för platssamverkansarenor i Sättra och Vårberg. Det behövs ett bättre samarbete mellan olika aktörer inom staden.

Boende och stadsmiljö.

Förvaltningen håller också med om vikten av att prioritera stadsutvecklingen i fokusområden enligt översiktsplanen.

Betydelsen av att skapa förutsättningar för företag och kommersiell

service att etablera sig i ytterstaden leder till ökat attraktivitet i sådana områden.

Förvaltningen lyfter vikten av samverkansarenor både interna och externa för att nå bästa effekt av planerade insatser. Sådana arenor underlättar identifiering av beröringspunkter samt gemensamma mål och bygger kommunikations- och samverkanskanaler som leder till effektivare insatser.

6.6 vägval IV. Säkerställa en väl gestaltad och omhändertagen stadsmiljö i hela staden.

Färdplanen lyfter behovet av att staden tar ansvar för lokal samordning mellan nämnder, allmännyttan, medborgare och privata fastighetsägare för att säkerställa en långsiktig positiv utveckling. Behovet av stadsutveckling för att möta bostadsförsörjnings- och befolkningsökningsbehov innebär i Stockholms stad för det mesta förtätning av redan bebyggda miljöer. Det i sin tur betyder att staden behöver ta hänsyn till befintliga fysiska och sociala förutsättningar och att det lokala perspektivet får en nyckelroll för att stadsmiljön ska bli trevlig att vistas i även efter förtätning.

6.6 vägval V. Fokusera resurser och samla kraft kring fokusområden och strategiska samband.

Förvaltningen ställer sig positiv till färdplanens förslag att stärka stadsdelsnämndernas roll i stadsutvecklingen.

Förvaltningen ställer sig även positiv till modellen för socialt värdeskapande (SVA) som utarbetas inom stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden. Samtidigt vill förvaltningen påpeka att den utgör enbart en del av det socialt värdeskapande arbetet som staden genomför. Stadsdelarna har en gedigen och utarbetad erfarenhet av social värdeskapande arbete. Förvaltningen anser att ett helhetsperspektiv kring socialt värdeskapande arbete behöver utarbetas.

Demokrati och trygghet.

Förvaltningen ställer sig positiv till färdplanens förslag på etappmål och instämmer med planen om vikten av arbetet för stärkt tillit bland olika aktörer i samhället.

Förvaltningen avser att fortsätta att förstärka förankring och deltagandeprocesser med medborgarna kring frågor som rör deras vardag och närmiljö. Dialogprocesser kring parkinvesteringar samt uppsökande verksamheter som fältassistenter, SIG samordnare och medborgarvårdar har en positiv inverkan på medborgarnas

kontakter med förvaltningen framför allt inom grupper som förvaltningen har svårt att nå. Exempel på sådana grupper är personer med utländsk bakgrund och kort vistelsetid i Sverige.

Förankrande och deltagandeprocesser innebär också en möjlighet för förvaltningen att ta del av information kring den fysiska miljön och platser där den upplevda otryggheten är hög. Förvaltningen jobbar med att förbättra kartläggningen av sådan information för att använda som underlag för satsningar på preventiva åtgärder.

Bilagor

1. Kopia av godkänt tjänsteutlåtande: KS 2018/911
Tjänsteutlåtande
2. KS 2018/911 Bilaga 1
3. Följebrev Färdplan för ett Stockholm för alla, KS 2018/911